

Rozvíjanie grafomotorického prejavu dieťaťa - I. časť

V spontánnej detskej kresbe sa objavujú určité tvary, pričom s vekom dieťaťa pribúda ich rôznorodosť. Najprv sú to čiary a kruhy, potom rôzne „čarbanice“. Pokiaľ chceme dieťaťu pomôcť v rozvoji grafomotoriky, je veľmi dôležité poznať nadväznosť vývoja týchto prvkov – tvarov, a pracovné listy, ktoré dieťaťu ponúkame, treba vyberať s ohľadom na toto poznanie.

Deti pri nácviku písania postupne precvičujú isté skupiny grafických prvkov, až potom nasleduje písanie písmen. Je dôležité zdôrazniť, že každé dieťa je jedinečné a prechádza vývojom s drobnými odchýlkami od rovesníkov. Preto sa rodičia nemusia znepokojovať, pokiaľ zistia, že dieťa dosiahlo istý vek, ale veku primeranú skupinu grafických prvkov ešte nezvláda.

Ako začať

Je vhodné najprv precvičovať a zautomatizovať prvky, ktoré dieťa ovláda, až potom pripájať ťažšie prvky. Ak dieťaťu doprajeme **dostatok času na zautomatizovanie základných grafomotorických prvkov, zvýši sa jeho grafomotorická obratnosť**. Dieťa má väčšiu chuť tvoriť, pracovať s ceruzkou, keď vidí, že mu to ide a cíti sa pri práci isté!

Pred samotným precvičovaním grafických prvkov je vhodné zaradiť uvoľňovacie cviky.

Podpora

Pri navodzovaní prvkov, ktoré sú pre dieťa obtiažné, môžu rodičia použiť podporné techniky:

- Slovná podpora – odkiaľ – kam má dieťa čiaru viesť
- Zraková opora – pri vedení čiary napomôžu vyznačené body, naznačené línie
- Opora hmatová – vymodelovanie tvaru, jeho ohmatanie

Na začiatku je dobré tieto podporné techniky kombinovať – je fajn, pokiaľ sa dieťa môže pred kreslením s tvarom zoznámiť hmatovo, zároveň požadovaný tvar vidí a prípadne sa oboznámi s opornými bodmi alebo líniami, ktoré mu v kresbe budú pomáhať.

Pri všetkom, čo sme spomenuli, má mať dieťa slovný komentár. Pokiaľ sa rozhodnete s dieťaťom pracovať na podobných cvičeniach, tak to nekončí len tým, že vytlačíte kopu pracovných hárkov a posadíte dieťa za stôl. Mali by ste mu spočiatku všetko komentovať, objasňovať význam toho alebo onoho, aby dieťa rozumelo tomu, čo sa po ňom chce.

Náročnosť prvkov

Pred zvolením určitého tvaru majte na pamäti, že aj jednotlivý prvok môže mať viacero stupňov náročnosti. Je iné ak má dieťa kresliť kruh na veľký baliaci papier alebo má kresliť malé, rovnako veľké krúžky na linajku.

Čiže nestačí len správne vybrať prvok, ale treba pracovať od jednoduchšieho k náročnejšiemu stupňu náročnosti.

Túto zvyšuje:

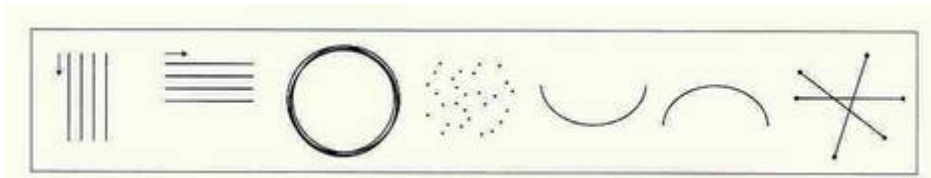
- Zmenšenie veľkosti prvku
- Zvýšenie hustoty čiar
- Znižovanie počtu podporných techník, až ich úplné vynechanie
- Striedanie veľkosti
- Striedanie tvarov
- Požiadavka na presnosť kresby

Je charakteristická pre vekové obdobie 4 – 6 rokov. Dieťa nadväzuje na obdobie čmárania, vie vopred, čo chce nakresliť, cieľenie a koordinovane vedie čiaru. Z grafických prvkov sem patrí **najmä rovná čiara a kruh**.

Deti zväčša najskôr zvládnu vedenie čiary zhora nadol, až potom vodorovné čiary. PO nadobudnutí určitej istoty sa čiara uzatvára v kruh a deti začínajú kresliť prvých hlavonožcov. Precvičovanie zvislej čiary môžete s dieťaťom robiť napr. tak, že spájate dva predmety, ktoré k sebe patria. Pracovné listy si vyrobíte aj doma, pomocou pečiatok. Môžete spájať aj body nakreslené na papieri, ale to už je náročnejšie na koordináciu dieťaťa.

Vodorovnú čiaru by dieťa malo kresliť zľava doprava. Tým sa podporuje zautomatizovanie očných pohybov v smere, ktorý je potrebný pri neskoršom písaní a čítaní. Príkladom na cvičenie vodorovných čiar je napr. dopĺňanie stupienkov rebríka, alebo dokreslenie klietky pre mačičky, aby nám neušla ...

Ak dieťa ostáva dlho pri čiarach, než prejde ku **kruhu**, môžeme mu pomôcť rôznymi dráhami v tvare kruhu, ktoré dieťa opakovane obťahuje, aby sa pohyb zautomatizoval. Rôzne motivácie na toto obťahovanie môžu byť napr. autom, ktoré jazdí okolo domu, bublinky, snehuliaci, zvieratká z kruhov...

K prvej skupine prvkov patrí ešte **kreslenie bodiek**, kedy sa hrot ceruzky len dotýka papiera. Potom sú to **oblúky**, pričom pre deti bývajú jednoduchšie spodné oblúky. V tomto čase deti zvládnu jedným ťahom len jeden oblúk, teda netreba trvať na tom, že dieťa musí plynule spojiť aj vrchný, aj spodný oblúk bez zdvihnutia ceruzky z papiera. Motiváciou pre kreslenie oblúkov môže byť napr. skákanie žabky z lekna na lekno, skákanie veveričky na konárkoch, šnúry na koráliky ...

Posledným, najnáročnejším, prvkom tejto skupiny sú **šikmé čiary vedené pomocou oporných bodov**. Ak ostávajú pre dieťa problémom, kreslíme pomocné dráhy – spojovacie línie, po dlhší čas. Motiváciou môže byť napr. pršiaci dážď z oblaku.